ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Читач тримає у руках чотирнадцятий номер журналу «Часопис цивілістики». Цей журнал започаткувався як науково-практичне видання кафедри цивільного права Одеської національної юридичної академії (тепер – Національного університету «Одеська юридична академія»). Його засновники ставили собі за мету ознайомлення читачів з широким колом проблем цивілістики. Журнал виходив двічі на рік, набуваючи і за формою і за змістом характеру наукового видання. Звичайні рубрики журналу поступово переглядалися та доповнювалися, враховуючи побажання та зауваження читачів з приводу оформлення, рубрик та змісту журналу, а також нові реалії часу. Окремі видання були приурочені до особливих подій та дат – до десятиріччя Одеської національної юридичної академії, з нагоди 120-річчя від дня народження І. В. Шерешевського, памяті Ю. С. Червоного.

З нагоди 15-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» редколегією було прийнято рішення присвятити цикл журналів висвітленню особливостей становлення та розвитку цивілістичних наукових шкіл Одеського регіону. Були визначені характерні риси Одеської школи цивілістики, Одеської романістичної школи, Одеської школи рецепції римського права, а також Одеської школи права інтелектуальної власності.

Після завершення циклу ювілейних випусків, редакція повертається до вже звичної для читачів структури «Часопису». У цьому номері «Часопису» представлені знайомі читачам рубрики: питання теорії цивілістики, практична та порівняльна цивілістика, коментар законодавства. Але потребами сьогодення викликана необхідність впровадження ще двох нових рубрик, одна з яких присвячена пошуку методологічних засад вдосконалення цивільного законодавства, друга – проблемам права інтелектуальної власності, зокрема, проблемам захисту від контрафакції, піратства та плагіату.

Останнім часом все більшого значення набувають загальнотеоретичні проблеми, пов'язані з визначенням основних напрямків розвитку цивільного законодавства в умовах ринкової економіки. При цьому визначальна роль має відводитись підвищенню якості законів, що приймаються, забезпеченню ефективності їх впливу на процеси становлення нового суспільства, на задоволення потреб всіх соціальних груп населення. Певна неузгодженість розвитку українського законодавства, в першу чергу, пов'язана з тим, що досить часто прийняттю закону не предує розробка доктрини. Тому нагальною сьогодні є потреба у розробці понятійного інструментарію та визначенні методологічних засад вдосконалення цивільного законодавства.

У рубриці, яка присвячена пошуку методологічних засад вдосконалення цивільного законодавства, вміщені наукові статті, у яких пропонується рішення основних законодавчих проблем. Зокрема, обговорюються питання співвідношення понять «приватне право», «цивільне право» та «цивільне законодавство», аналізуються методологічні засади визначення деяких категорій зобов'язального права, визначаються законодавчі гарантії здійснення релігійних прав та свобод тощо.

У подальшому, в цій рубриці планується обговорення таких важливих питань, як: необхідність закріплення у законодавстві цивільно-правового статусу приватної особи, оцінка договору як форми (джерела) законодавства, проблема визначення сутності та системи засад цивільного законодавства України. Це дає підстави сподіватись на визначення, у кінцевому підсумку, напрямків вдосконалення цивільного законодавства, вирішення нагальних проблем цивільного права.

Не викликає сумнівів на сьогодні і необхідність досліджень проблем у сфері інтелектуальної власності. Вибраний Україною курс на перехід до інноваційної моделі економіки припускає наявність дієвого механізму правового регулювання відносин інтелектуальної власності. Наша держава пройшла непростий шлях формування і становлення принципів національної системи правової охорони інтелектуальної власності. Подальше вдосконалення законодавства і механізмів його реалізації у сфері охорони прав інтелектуальної власності є важливою задачею, виконання якої обумовлює необхідність ухвалення зважених, обгрунтованих рішень щодо необхідності внесення змін до відповідних законодавчих актів в цій сфері з урахуван-

ням актуальності адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері охорони інтелектуальної власності. Тому величезне значення набувають наукові дослідження, що мають на меті створення науково-теоретичного базису формування доктрини інтелектуальної власності, використання якої, у свою чергу, дозволить надалі забезпечити ефективніше регулювання відповідних відносин.

Для забезпечення досягнення цієї мети слугуватиме, сподіваємось, і спеціальна рубрика «Часопису», що присвячена проблемам захисту від контрафакції, піратства та плагіату. Автори наукових статей, вміщених у цій рубриці пропонують власне бачення рішення проблем співвідношення цивільного законодавства і законодавства про інтелектуальну власність, визначення поняття плагіату, співвідношення контрафакції та піратства, проблем захисту авторських та суміжних прав від піратства в мережі Інтернет тощо. Наукові розвідки у цій сфері спрямовані на забезпечення належної правової охорони результатів інтелектуальної діяльності.

Традиційні рубрики «Часопису» присвячені, як завжди, актуальним проблемам теорії цивілістики, практичним проблемам цивільного права та законодавства, проблемам компаративістики в галузі приватного права. Також у цьому номері коментуються особливості правового регулювання обміну житла за проектом Житлового кодексу України.

Доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
президент Національного університету
«Одеська юридична академія»
Сергій Васильович Ківалов